

# אושרם של הספרדים-מזרחיים: אושר המדינה

כולנו מודים שמשך שתיים עשרה שנה לקיום מדינתנו היקרה, נוצרו בארץ שני מהגות מבחינה סוציאלית, מדינית, כלכלית וכו', האחד בעל סכויי התקדמות ואושר, והשני, ברובו בגלל מבנה המדינה חד של משפחותיו, משולל בדרך כלל אותם סכויי אושר והתקדמות, וסימן היכרו עדיין הוא: רובו מורכב מיוצאי ארצות האיסלאם, זנקרא "ספרדים ובני עדות המזרח".

הבעיה החשובה ביותר העומדת להכריע בפני הבוחר היום, אינה בעיית חוק, אינה בעיה כלכלית מסויימת. הבעיה היא זו: מדוע לא שובצו בשיכון אמת הספרדים והמזרחיים בכל תאי הכלכלה, החינוך, העבודה, המינהל והשלטון? מדוע לאחר קיום משטר זה (הכולל אופוזיציה וקואליציה כאחד) משך תריסר שנים, הרוב הכריע מתלמדי בתי הספר התיכוניים, הם מהמחנה המאושר, בעוד שהספרדים והמזרחיים מגיעים בקושי ל-5% מצבור הסטודנטים בחינוך האוניברסיטאי? מדוע הרוב המכריע של תושבי שכונות העוני והמעברות הם מבני עדות המזרח? מדוע השפעתם בכנסת, במינהל ובממשלה כה אפסית היא? האם אין תמונה עגומה זו תמונת פירוד? האם איננה עלולה להוליד רגשי שנאה?

לאור המצב הזה, קמה תנועת האיחוד הלאומי אשר מחולליה מנסים לכוון דעת הקהל הישראלי לפעולה ממשית לפתרון נן של הבעיות אשר מקורן בתמונה הזו. גיל. פתרון זה יביא איזון צודק והרמוניה מועילה בחברה הישראלית. הפירוד אינו אלא מהתנועה המצבית על מהלכה והמבקשת לרפותה. לא נשרת את ענייני המדינה באם נתעלם מקיום המהלכה החמורה שכעת דברתי עליה. עלינו להיות אמיצים, להכיר בה, לחתור לפתרונה ולא להסתתר מאחורי המציאות המרה. דווקא בגלל כחנותיה הטהורות של תנועתנו הפועלת זה 4 שנים, הצטרפו אליה אנשים מכל העדות. ילדיו הארץ והאשכנזים לא היססו מלהושיט לנו את עזרתם מכיון שראו בדלות בני עדות המזרח את דלות המדינה, ובאישורם — אושר המדינה.

לא ארבה בדברים אודות הפרשה הזו מכאיבה של שלולן אחד הכוחות. צבור הבוחרים המעוניין בקדום ענייני הספרדים ובני עדות המזרח, ידע להבדיל בין תנועה רצינית עצמאית לבין רשימה ש"קמה ערב הצהירות: בין תנועה שראיה עומדים על המשמר למען טובת הכלל והשיגו הישגים (כגון מסע למען משפחות מרובות ילדים, מסע למען הפסקת מדיניות הקליטה על בסיס אפליה לפי ארץ המוצא), לבין רשימות שראיהן ומכניהן נסעו כבר לחורל לתקור פית פחות או יותר ארוכות, למחרת יום הגשת הרשימות. היעזוב רועה את עדי

רו בעת צרה? היש להאמין למפקד הינוש את חייליו ברגע המאבק המכריע? אני משאיר את התשובה לשיקול דעתו של הבוחר, אשר ייווכח שבין הרשימות החדשות אין תנועה רצינית כתנועת האיחוד הלאומי.

נשאלתי, כמורכב, מדוע להקים תנועה מיוחדת? האם המפלגות הקיימות אינן מספיקות? — המפלגות של המשטר הן ישן וחרות בתוכן, הן ירושת המבנה התברתי של קהילות מזרח אירופה ולא הצליחו להתאים את עצמן לתמורה היצומה בהרכב אוכלוסייתה של ישראל. מפלגות אלה התקשו שלוח למעלה מי עשרה אחוזים של ספרדים ומזרחיים לי כנסת, וגם נציגים אלה ברובם משוללי עצמאות וחופש הדבור.

עידה היא שמשיתם מיוג הגלויים נכשלה: המאורעות המצעירים של חיפה הנה עודות לכך. על האחרים לבחור בין מאורעות מצעירים כאלה לבין מאורעות מחושבים ויעילי כמאמצו של האיחוד הלאומי, כדי לפתור בעית העדות.

ובכן, מה תכניתנו לכנסת? אנו בעד חקיקה אשר תבטיח חנוך על-יסודי חינוך לכל דורש. זכרו היטב: סיסמה זו ש"הופצה על-ידי תנועתנו באמצעות "אל המזרח", אומצה על-ידי כל המפלגות הישג זה עצמו וצבור ילדי בני עדות המזרח אשר סובל או עלול לסבול מי חוסר חינוך על-יסודי בגלל אמצעיו הידלים, יזכור את האיחוד הלאומי לטובה. זאת היא דאגתנו הראשונה. אנו נלחם כדי שדאגה זו לא תשאר סיסמת בחירות.

האיחוד הלאומי בעד חיסול המעברות ושכונות העוני כחקום האפשרי ביותר. אנו נבקש את בטול מדיניות קליטת הי עליה על בסיס של אפליה לפי ארץ המוצא.

מיותר כאן להזכיר לכם את דאגתנו למען משפחות מרובות ילדים. אין זה סוד שתנועתנו יזמה זה שנים רבות הצ'עת חוק להגנת משפחות מרובות ילדים. עבדכם המדבר אליכם שלח בעצמו את הדבר החוק, פרי ניסוחו הוא, לכל הינוגעים בדבר, אך שאיפתנו זו לא הוגה שמה במלואה. נעשה זאת כשנקבל ייצוג הולם בכנסת.

האיחוד הלאומי בעד נקיטת אמצעים להבטחת חלוקה צודקת של מקורות הי פונסה ללא הפליה אם עדתית או פוליטית. אנו בעד מדיניות כלכלית ליברלית לתוך שמירה קפדנית על הזכויות המלאות של הפועל אשר הנו יסוד חייו וזק המדינה, ואישרו — אושר המדינה. בסכום פונה האיחוד הלאומי למצפון הבוחר! היה אמיץ! עשה חשבון הנפש! הדוק ותחליט להיות עצמאי במחשבתך. באם זאת תעשה, תבוא למסקנה שיש לתמוך בנו ולהצביע בעד האיחוד הלאומי. הצבע

**"סר" (ספרדי ראשון)**

**רשימת האיחוד הלאומי**

**מיסודם של הספרדים ובני עדות המזרח**

גמר חתימה טובה מאחל

**א. זוזובסקי**

**תל-אביב, רחוב הרצל 39**

**היטנים חדישים ביותר**

**מערכות ריהוט מודרניות**

**חדרי שינה • חדרי אוכל**

**פינות הול • במחיר עממי**

## לתפוס אותו חי

(המשך מעמוד 7)

"אני מוכן למכור לך מיליון יהודים — דם המזרח סחורה, סחורה תמורת דם. אם תביא לי את התשובה שהצעתי נתקבלה, אשלם מיד: אהרוס את משרפות אושויץ ואמסוך 100 אלף יהודים בתחנת-גבול של כל ארץ ישראלית שתקבע. זאת תהיה המקדמה. אתם תשלמו את התשלום הראשון של אלף משאיות רק אחרי שאמכור את היהודים שלכם ואפסיק את פעולות-ההיסול... פעל במהירות. כי עד שתשוב אלי עם תשובת הסיכנות והגיונות, אגרש מהונגריה 12 אלף איש ליום..."

מדוע לא נשלחתי מיד בתורה, לומר את המלה "כן"? לא היינו צריכים להשקיע פרטה אחת מראש. לא היה לנו מה לסכן: עד אשר אייכמן היה מצליח למסור את מיקדמת 100 אלף יהודים, היו נשלחים לשם חודשים. במשך ששה חודשים אלה — ובכל חודש 30 יום — לא היו נשלחים לתאי הגזים 12 אלף יהודים ביממה. כמה מיהודים אלה היו יכולים להיות כיום בחיים?

אייכמן התכחן בכל הרצינות למה שאמר. הוא נתן לי — היהודי — מטוס גרמני שובילן באיסטנבול. הוא גרש למחנות-ההשמדה — כדי לזרז אותי — 12 אלף יהודים ליום. אך משה שרת וחיים וייצמן לא באו לפגוש אותי באיסטנבול. נאלצתי לאבד ימים רבים — 12 אלף יהודי ליום — כדי לנסוע לחלב לפגוש שם את שרת. פגשתי שם. פגשתי שם גם את האנגלים שהטילו אותי למעצר. ומדי יום, המשיכו 12 אלף יהודים לנוע לעבר המשרפות.

אייכמן גם נתן לי כתב-האמנה כי אכן שלח אותי לשאת את הצעתו: הוא שיחרר מעין מיקדמה על המיקדמה של ה-100 אלף, בצורת 1700 יהודים שהוסעו מברג-בלון לשווייץ. אחרי שנעצמתי — שבעה שבועות אחרי שעזבתי את בודפשט במטוסו של אייכמן — שלחה נציגות הסוכנות באיסטנבול "הסכם זמני" לאייכמן, עליו התמתי לפני צאתי לחלב. בקבלו את ההסכם, הפסיק אייכמן מיד את משלוחי המגורשים.

אבל בינתיים חלפו שבעה שבועות. 49 יום. וכל יום 12 אלף יהודים. מדוע, אם כן, עוכב מכתב זה באיסטנבול? מדוע לא הורשתי לחזור לבודפשט? מדוע היה עלי לנסוע לחלב ולהיעצר בימי הבריטים?

★ ★ ★

### אייכמן יודע יותר מדי!

**כ ה ארם יכיר הטעות.** אבל ברגע שהוא מנסה לחפות על טעותיו ומציגן כמעשי תבונה — חדלות הן להיות טעות והוכחות להיות פשעים.

כל אחת ממאות הטעות שנעשו בימי מלחמת העולם עלתה בחיים יהודיים. מיד עם הגיעו לארץ-ישראל, בסתיו 1944, דרשתי שתיערך חקירה ציבורית בפרטי השואה של יהדות אירופה. חזרתי על דרישה זו ב-1945. כתבתי לתזכירים ארוכים. לא קרה דבר. תחילה אמרו לי: "עכשיו אנו נתונים במלחמה. יואל, למד עברית. היה אחד מאיתנו. תן לנו לטפל בעניין. נעשה את הטוב ביותר שאפשר לעשות." המלחמה חלפה. אמרו לי: "אינני יכולים לעשות דבר. הבריטים הם האדונים בארץ הזאת."

באה למלחמתנו אנו, מלחמת העצמאות. השנים חלפו. חזרתי שוב ושוב על דרישתי. בפעם האחרונה, לפני כשנה, בשיחה עם אחן מראשי הקונגרס היהודי העולמי. כתבתי מאמרים רבים. כתבתי ספר. מעולם לא קיבלתי מענה. קיימים כיום מאות אלפי מיסמכים, קבוצים בתקיות עבשות, שאיש אינו קורא אותם. קיימים גם אלפי מיסמכים חיים, המהלכים על שתיים, שחיו בגיהנום או שהיה להם קשר עם מאורעות אלה. מה שהם יודעים קבור בליבם — ויש להוציאם משם.

מדוע לא נערכה שום חקירה עד היום? מדוע לא נתפס אייכמן או איש מקצני מפקדתו והובאו לדיון — וזאת על אף העובדה שחלק ניכר מכתובותיהם ידוע? האם קיים קשר בין שתי שאלות אלה? היתכן שאלה אשר עשו את הטעות אינם רוצים שטעותיהם יתגלו לאור היום? האם פחדים הם שאייכמן ועושי-ידברו יודעים יותר מדי — ויאמרו יותר מדי? יובן נא היטב: אינני מאשים מנהיגים יהודיים במתן עזרה לנאצים. אני משוכנע לחלוטין שכל אחד ממנהיגים אלה רצה להציל יהודים. אבל אני מאמין כי רבים ממהיגיו הגדולים כביכול אינם, לאמיתו של דבר, אלא אנשים קטנים מאד — קטנים מכדי להודות בעובדה שגם הם שגו. היתכן שהם רוצים לחפות על עצמם?

אם כן, הרי שהם מתחייבים בפשע היסטורי גדול.

★ ★ ★

### תוקם וועדת חקירה!

**א נה, העם היהודי, חייבים לדעת מה שקרה, כי אנו חייבים ללמוד מהשיגאות שנעשו.** אשר קרה, יכול לקרות שוב. אני פונה לכל אזרח בישראל שידרוש מן המפלגה שבעדה הוא מצביע — תהיה זו אשר תהיה — כי ביום הראשון בו תתכנס הכנסת הרביעית, יעלו על סדר יומה את ההצעה להקים ועדת חקירה ציבורית שתחקור את כל פרטי השואה. אני פונה אל כל עתון בארץ שיתמוך בהצעה זו, ויריד את קולו למענה.

לא הייתי היהודי היחיד עמו דיבר אייכמן. לסטנר המשיך את שיחותי עמו, עד הסוף. לפניו באו איתו במעג מנהיגים יהודים רבים, החל בחיים ארלוזורוב שבקע עימו את הסכם ההעברה — ההסכם שאיפשר ליהודי גרמניה לצאת מבלי לקחת עמם את רכושם. את תמורת הרכוש שילמו הגרמנים בכחורה חסרת-ביקוש. נפגשו עם אייכמן חיים ברלס ויעקב אדלשטיין. מנהיגי החלוצים. על מה דיברו? מה היו הצעות אייכמן? זאת איני יודע. וזאת אני הציבור יודע.

אולם אני יודע על מה דיבר אייכמן איתי. זה היה ב-1944. קיימתי קשרים עם אייכמן משר הקופה קצרה בלבד — 25 באפריל עד 15 במאי — אך בהקופה זו ראיתי לעתים קרובות. היא שלח מכוניות מיוחדות לקרוא לי למשרדו. מצאתי לבוש מדים מהודרים, צוידת כתייתרף במשרדו: רזה, פנים חדות, עיני-נחש מהפנטות. מראהו הכללי היה שונה מאד מראשו של בן הגזע הארי הטהור. הוא היה ידוע כשיכור כרוני, פחדן שלא הלך לשום מקום ללא שומרים חמושים — אפילו כשביקר אצל אחובותיו הרבות. הוא לא נסע במכונית משוריינת רגילה, אלא במשוריינת אמפיבי.

מה שהציע לי אייכמן היה פשוט: למכור יהודים תמורת סחורה. אך מנהיגי היהדות, מנהיגי השוב, מנהיגי המדינה כיום — לא היו מוכנים אפילו לדון בהצעה ולפי מיטב ידיעתי, לא היתה זו הצעה יחידה מסוגה. אייכמן הציע יותר מפעם אחת לתת ליהודי אירופה להימלט מהכבשן. אילו נתפס היום, היה מספר על כל ההצעות הללו.

★ ★ ★

### פרס מיליון דולאר

**ה פושעים הנאציים** אינם מדינאים, כפי שהאינטרפול מבקש עתה לשכנענו. כל אחד מהם שהועמד לדיון, ניסה להעביר את האשמה על אחרים — כמינהגם של פושעים מימים ימימה, ואין כמעט פושע אחד שאינו ניתן לשיחור. אילו הוצע פרס כספי גדול באמת לכל מי שיגלה היכן נמצא אייכמן — אין לי ספק שמישהו מבין חבריו היה מוסר אותו.

עלינו לעשות זאת עוד היום: ממשלת ישראל והקונגרס היהודי העולמי חייבים לפרסם מודעה בעולם כולו, כי הם מוכנים לשלם מיליון דולאר למי שיתגלה לבעל מידע שיסגיר לידי החוק את אייכמן — חי! האינטרפול הוא יכול לתת לנו, שהה הכרה יותר מזה. צריכים גם לנקוט בצעדים שיבטיחו את תפיסתם של יתר קצני מפקדתו של אייכמן. כתובותיהם של אחרים מהם ידועות: של הונקשה, למשל, אשר הפך עורך-דין ומספל עתה בתביעות-הפיצויים של נפגעי-הנאצים.

קיים במדינה החוק לעשיית בנאצים ועוזריהם. אם אין חוק זה מתאים, יתוקן מיד כדי שיאפשר לממשלת ישראל עצמה לדרוש את הסגרתם של פושעים נאצים והעמדתם לדיון בבתי-משפט ישראליים. איני אומר זאת מתוך תאחה לדם ולנקמה. אני אמר: לתפוס אותם חיים. למען ההיסטוריה. למען יירשם כל פרט של אותו לילה אפל בתולדות האנושות, אשר ממנו לא הקיצו ששה מיליון יהודים. למען נלמד מן העבר ונדע להבחין בסימני הרעה — אם אייפסם תאיים מחדש על העולם.